

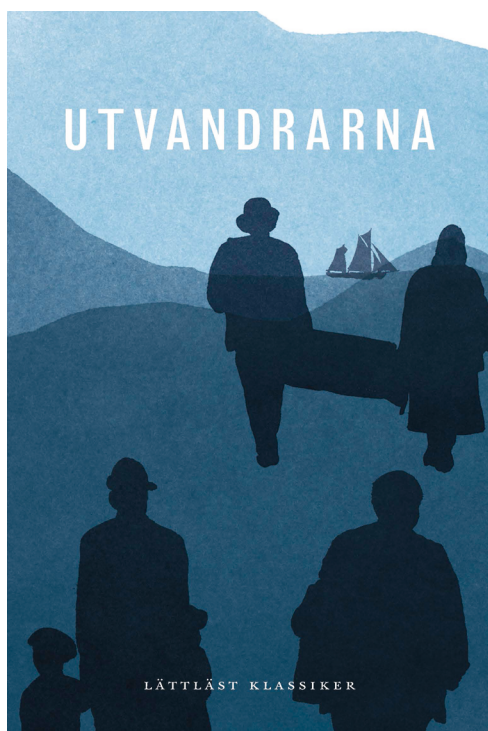
Handledning till *Utvandrarna* av Vilhelm Moberg, bearbetad av Cecilia Davidsson

Uppgifter: Introduktion av boken, textfrågor och skrivuppgifter

Bokens lästnivå: 3, lätt

Målgrupp: Handledningen fungerar för unga vuxna och vuxna i olika skolformer och i bokcirklar

Om boken

Möt Karl Oskar, Kristina, Ulrika och alla de andra som hoppades att livet skulle bli bättre i Amerika. Att de skulle slippa svält, slag och förföljas för sin tro. Det hoppet gav dem mod att lämna sitt land, släkt och vänner, och att möta en okänd framtid.

Resan över havet är lång och svår. Många blir sjuka och alla når inte fram.

Boken består av två delar, *Grindar på Amerikavägen* och *Bönder på havet*.

Handledningen är skapad av Jenny Edvardsson.

Introduktion av boken

Utvandrarna utspelar sig under mitten av 1800-talet och det finns en del ord och begrepp som hör till denna tid. För att du ska förstå vad de betyder följer här en ordlista med sidhänvisningar till boken.

I slutet av romanen finns också en ordlista över en del småländska ord som används.

Socken (sidan 9) – församling, man kan säga att socknarna var vad vi idag kallar kommuner

Utvandrare (sidan 9) – en emigrant, en person som flyttar från sitt land

Höräfsor (sidan 11) – ett redskap för att samla ihop hö (torkat gräs)

Riksdaler (sidan 18) – dåtidens pengar

Landshövding (sidan 44) – detta var den person som hade den högsta makten i länet. Han skulle se till att folket följde det som regeringen hade beslutat om.

Kronofogde (sidan 44) – den som såg till att folk betalade skatt.

Länsmannen (sidan 44) – kan i vissa avseenden kallas dåtidens polis

Bärga hö (sidan 53) – ta in hö (torkat gräs) för att sedan använda som mat till djuren

Billen (sidan 82) – en del av en plog (plog är ett redskap som används inom jordbruket)

Statskyrka (sidan 106) – Kristendomen var statsreligion i Sverige vid denna tid

Värdshus (sidan 132) – annat ord för hotell

Brigg (sidan 152) – ett tvåmastat segelfartyg

Gaffelsegel (sidan 152) – ett speciellt segel

Skörbjugg (sidan 199) – en sjukdom som förr var vanlig. Den beror på vitaminbrist

Kajuta (sidan 215) – på äldre fartyg var det skepparens (han som bestämde på båten) sovrum

Änkeman (sidan 221) – en man vars fru dött

Det svenska samhället under 1800-talet

Under 1800-talet var Sverige ett jordbrukssamhälle. De flesta människor arbetade på ett eller annat sätt inom jordbruket. De kunde antingen äga egna gårdar eller arbeta som dräng eller piga på någon annans gård.

Kristendomen och den lutherska tron var den religion som gällde.

Sverige var indelat i mindre områden som kallades socken och boken

Utvandrarna tar sin utgångsplats i socknen Ljuder som ligger i dagens Småland.

Textfrågor

Frågorna som finns här nedan kan du välja att endast fundera över eller skriva ner. De flesta frågorna utgår från citat ur texten. Blir du osäker på vad de betyder kan du alltid gå tillbaka till sidan och läsa alternativt lyssna en gång till. Ibland kan det vara bra att börja läsa eller lyssna några rader innan och sedan läsa eller lyssna några rader efter själva citatet. Citaten är kopplade till romanens första del *Grindar på Amerikavägen*.

- På sidan 13 står det: "I tjugofem år hade han brottats med stenarna. Till slut hade stenarna vunnit." Vad menas med detta? Förklara med egna ord.
- På sidan 24 står det: "Det var Gud som styrde över allt." Vad menar Karl-Oskar när han tänker att det är Gud som styr över allt? Fundera sedan vidare. Vad är det egentligen som styr över livet? Är det du själv? Är det Gud? Är det ödet? Vad tror du?
- På sidan 40 står det: "Men Robert var tyst. Han hade en hemlighet, som han var noga med att gömma inom sig." Vad är det för hemlighet som Robert har, tror du?
- På sidan 65 står det: "Han blev en ny människa. Hittills hade han levt i köttet, nu började hans liv i anden." Vad menas med detta?
- På sidan 69 står det: "De som samlas till gudstjänst i ett hus kan straffas med böter, fängelse eller utvisning ur landet.". Är det så i alla religioner? Varför ska man straffas, tror du?
- På sidan 73 står det: "Det var bruset från ett stort vatten, det var ljudet från havet. Atlanten kallade på honom, ropade på honom: Kom!" Detta var Roberts tolkning men vad var det som egentligen hände? Varför hade han brus i örat?
- På sidan 88 står det: "Hon ska inte utvandra till Amerika." Kristina vill inte utvandra till Amerika. Varför vill hon inte det? Kan det finnas något hon är rädd eller orolig för?
- På sidan 97 kan man läsa att Kristina inte längre var "emot att de flyttade till Amerika". Vad är det som har gjort att hon har ändrat sig?

Skrivuppgifter

Utvandrarna är en av klassikerna i svensk litteratur. Varför tror du att den har blivit så framgångsrik? Förklara orsakerna med hjälp av handlingen, personerna och miljön.

Arbeta vidare

Under perioden 1850–1920 utvandrade cirka 1,5 miljoner människor från Sverige till Amerika. Det var en stor andel av befolkningen med tanke på att det bodde knappt 4 miljoner i Sverige år 1850.

Ta reda på mer om dessa utvandrare:

1. Fanns det vissa område i Sverige där andelen utvandrare var större än i andra områden? Vilka i så fall? Vad kan det bero på att fler sökte sig från dessa områden?
2. Vad var det som gjorde att människorna sökte sig just till Amerika?
3. Var i Amerika bosatte de sig?
4. Vad arbetade svenskarna med i Amerika?
5. Har någon i din familj eller släkt utvandrat/invandrat? I så fall mellan vilka länder. Vad var anledningen till att de utvandrade? Rita upp denna resa och berätta sedan om resan för gruppen.